

Nəsillər arasında körpü yaradan müğənni

Azərbaycan xalq musiqisinin ənənələrini yaşadan və inkişaf etdirən bir müğənni olub o. Xalq artisti Şövkət Ələkbərova səhnəyə özünəməxsus ifa tərzli və davranış qaydaları gətirib. Məhz bu xüsusiyyətlər onu sənət zirvəsinə yüksəldərək əlçatmaz edib. Onun ifası, oxuduğu mahnılar xalqımızın musiqi tarixinə yazılıb. Xanım xatınlığı, ürayəyatımlı ifası onun sənətini yaşından asılı olmayaraq bütün dinləyicilərə verir.

Ş.Ələkbərova Bakıda doğulub. Atası Feyzulla kişi fəhle idi, amma buna baxmayaraq, sənətə pərəstliş edirdi. Hayat yoldaşı Hökümə xanımın tar çalmağından fərh duyurdu. Uşaqlarına da musiqi savadı verməyə çalışırdı. Böyük oğlu Ələkbar tar, kiçik oğlu Paşa qaval çalırdı. Yeniyetmə Şövkətin ilk dəfə böyük səhnəyə çıxması təsadüfi, hətta özü üçün də gözənilməz oldu. Anası Hökümə xanım qadınlardan ibarət orkestrdə tar çalırdı və Şövkət tez-tez onun ilə məşqlərə və konsertlərə gedirdi. Günlerin bir günü həmin orkestr Dağüstü parkda konsertqabağı məşq edirdi. Konsertin işıqlarından biri gəlməmişdi. Birdən dirijorun gözü ucaboy, nərmanazik bir qız sataşdı. Bu, Hökümə xanımın qızı Şövkət idi. Dirijor ona məşqə gəlməyən müğənnini əvəz etməyi təklif etdi və Şövkət ilhamla, duyğu ilə "Gəlmə, gəl-

me" mahnısını ifa etdi. Həminin üz-gözü gülürdü...

Şövkət Ələkbərovanın yaradıcılığının birinci dövrü belə başladı. Müğənninin etirafına görə, o, on dörd yaşında iken kamança çalıb, on altı yaşından isə müğənniliyə başlayıb. O, özfealiyyətdə ilk addımlarını "Müəllimlər evi"nin klubunda atıb. Daha sonra isə "Kəndlilər evi"nin özfealiyyət dəməyinə dəvət alıb.

1945-ci ildən Şövkət xanım Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında, sonralar isə Azkənsertdə fealiyyətini solist kimi davam etdirib. Müğənninin "solo" konsertləri dinləyicilərin qəlbinə fəth edib.

50-ci illər Şövkət Ələkbərovanın yaradıcılığının əhəmiyyətli dövrüdür. Bu illərdə müğənni xalq və bəstəkar mahnılarının ən yaxşı ifaçısı kimi tanınıb. Şövkət xanım "Qatar", "Şahnaz", "Segah" muğalları özünəməxsus tərzde ifa edib və onlara yeni nəfəs gətirib. Müğənni "Qarabağ şikəstəsi", "Süsen sünbül", "Dəli Ceyran", "Ay qadasi", "Yar gəldi", "Kürdüň gözəli", "Ceyran", "Gül açdı" xalq mahnılarını ifa edərkən dinləyicilər onun kövrək qəlbinə, incə duyğularını hiss edirdilər.

Şövkət xanımın məlahətli ifası Moskvada, Böyük Teatrın səhnesində Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatı oğurluğu qarçivəsində təşkil olunan konsertdə dinləyiciləri heyran edib.

Şövkət xanımın repertuarını fars, ərəb, türk və başqa dillərdə oxuduğu mahnılar bezəyib. Qastrol səfərləri müğənninin ya-

radıcılığının bir dövrü kimi tarixdə qalıb. Çünki bu səfərlərin nəticəsi Azərbaycanı və Azərbaycan musiqisini dünyaya tanıdıb.

Şövkət xanım Rusiya, İran, Əfqanıstan, İraq, Əlcəzair, Suriya, Mərakeş, Tunis, Misir, Şri-Lanka, Hindistan, Çin, Türkiyə, Fransa, İsveçrə, İsveç və Almaniya, Bolqarıstan, Polşa və Çexoslovakiya musiqisevərlərini öz bənzərsiz ifasıyla, ecazkar səsi ilə ovsunlamışdı.

Müğənninin repertuarında "Ənəhəq", "Füzül", "Ay işığında", "Oxu, gözəl", "Eşqimdə təmənnasızam", "Tellar oynadı", "Küsbüb menden", "Bir könül sındırışmam", "Bayram şamları", "Dumalar", "Oxu tar", "Gətmə, amandı", "Şəki", "Bakı çəkələri", "Qubalı qız", "Dərələr", "Ağ çiçək" kimi üreklerde iz qoyan mahnı-kantatalar və mahnılar var idi.

Şövkət xanım haqqında bir çox bəstəkarlarımız, o cümlədən Tofiq Quliyev, Arif Məlikov, Cahangir Cahangirov, Ramiz Mirişli və başqalar öz xatirələrini bölüşüblər. Onlar Şövkət xanımı əsl professional kimi dəyərləndirərək "Şövkət Ələkbərova istər xalq lirik mahnılarının, istərsə də bəstəkarlarımızın yaratdığı lirik mahnıların bənzərsiz ifaçı olub" deyə bildiriblər.

Şövkət xanım sənətdə nəsillər arasında körpü yaradan bir müğənni idi. Şövkət

xanım həmişə tərəvətli və ecazkar səsi ilə həm yaşlı nəslin nümayəndələri olan ölməz sənətkarlarımız Seid Rüstəmovun, Qara Qarayevin, Fikrət Əmirovun, Niyazinin, Qənəber Hüseynlinin, Tofiq Quliyevin, Cahangir Cahangirovun, Ağabacı Rzayevanın, Şəfiqə Axundovanın, Zakir Bağirovun və başqalarının əsərlərini, həm də yeni nəsl təmsil edən Emin Sabitoğlu və Polad Bülbüloğlu kimi bəstəkarların mahnılarını eyni məharətlə ifa edib.

Şövkət xanım 1993-cü ilin fevral ayında dünyasını dəyişib. Şövkət xanım xoşbəxt bir müğənni həyatı yaşayıb. Sonsuz aqlaşlar, çiçəklər yazışını, xalqın qucaq dolu sevgisini... qaçırdı. O özündən sonra bir məktəb qoydu - Şövkət Ələkbərova məktəbi.